T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/141
KARAR NO : 2022/188
KARAR TR : 18/04/2022

ÖZET: 4207 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE, 4733 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : B.K.İ. ve Turizm Ltd. Şti.
Vekili : Av. A.C.T
Davalı : BeşiktaşKaymakamlığı
Vekili : Av. V. H

I. DAVA KONUSU OLAY

1. BeşiktaşKaymakamlığı İlçe Sağlık Müdürlüğünün 30/11/2020 tarihli ve 3174 sayılı kararı ile, denetim ekiplerince 14/11/2020 tarihinde yapılan denetimlerde, davacı tarafından işletilen R..H. Cafe isimli işletmede, 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun'un 5. maddesinin ikinci fıkrası gereği kapalı alanda tütün ürünü tüketilmemesine ilişkin yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerin üçüncü kez yerine getirilmediğinden bahisle, davacı adına 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin on altıncı fıkrası uyarınca 7.737 TL, ayrıca nargile sunum belgesi olmadan üçüncü kez nargile satışı yapıldığından bahisle, 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un 8. maddesinin beşinci fıkrasının (ı) bendi uyarınca 63.788 TL idari para cezası verilmiştir.

2. Davacı vekili, idari para cezalarının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **İstanbul 9. Sulh Ceza Hâkimliği 12/02/2021 tarihli ve D.İş. 2021/179 sayılı kararı**ile, başvurunun idari yargı yerinin görev alanına girdiğini belirterek, başvurunun görev nedeniyle reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmedenkesinleşmiştir.

4. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **İstanbul 8. İdare Mahkemesi 16/12/2021 tarihli ve E.2021/552 sayılı kararı**ile, 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca verilen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4207 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27. maddeleri uyarınca idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun'un *"Ceza hükümleri"* başlığı altında düzenlenen 5. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"(Değişik: 13/2/2011-6111/202 md.) 2. maddenin (a) bendi hariç birinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumlularına, mahalli mülki amir tarafından bin Türk Lirasından beş bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.";

16. fıkrası şöyledir:

"(Ek: 13/2/2011-6111/202 md.; Değişik: 24/5/2013-6487/27 md.) Bu maddedeki cezaları gerektiren fiillerin bir yıllık dönemde tekerrürü hâlinde idari para cezası bir kat; ikinci tekerrürü hâlinde iki kat

artırılarak verilir. Aynı dönemdeki üçüncü tekerrürde de iş yeri on günden bir aya kadar kapatılır."

"Tütün ürünlerinin yasaklanması" başlığı altında düzenlenen 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Tütün ürünleri; a) Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında,

b) Koridorları dahil olmak üzere her türlü eğitim, sağlık, üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, eğlence ve benzeri amaçlı özel hukuk kişilerine ait olan ve birden çok kişinin girebileceği (ikamete mahsus konutlar hariç) binaların kapalı alanlarında,

c) (Değişik: 24/5/2013-6487/26 md.) Hususi araçların sürücü koltukları ile taksi hizmeti verenler dâhil olmak üzere karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında,

ç) Okul öncesi eğitim kurumlarının, dershaneler, özel eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında,

d) Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde,

tüketilemez….. "

7. 4733 sayılı Kanun'un *"Amaç"* başlığı altında düzenlenen 1. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 20/11/2017-KHK-696/77 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7079/72 md.) Bu Kanunun amacı; tütün, tütün mamulleri ve alkol piyasasının düzenlenmesine, tütün, tütün mamulleri ve alkolün Türkiye'de üretimine, iç ve dış alım ile satımına ilişkin usul ve esasları belirlemektir."

"Cezai hükümler" başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 3/4/2008-5752/3 md.) Ticari amaç olmaksızın, kendi ürettiği ürünleri kullanarak şahsi tüketimi için elli kilogramı aşmayan sarmalık kıyılmış tütün elde eden veya üç yüze lli litreyi aşmayan fermente alkollü içki imal edenler haricinde, Kurumdan tesis kurma ve faaliyet izni almadan; tütün işleyenler veya tütün mamulleri, etil alkol, metanol ya da alkollü içki üretmek üzere fabrika, tesis veya imalathane kuran ve işletenler bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin günden on bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu Kanunun 6ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket edenler ile tesislerinde izin verilen kategori dışında faaliyette bulunanlara da aynı ceza verilir.

(Mülga ikinci fıkra: 28/3/2013-6455/31 md.)

(Mülga üçüncü fıkra: 28/3/2013-6455/31 md.)

(Mülga dördüncü fıkra: 28/3/2013-6455/31 md.)

Tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler piyasasında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından gerekli izinleri alarak veya almadan mal veya hizmet üreten, işleyen, ihraç veya ithal eden, pazarlayan, alan veya satan gerçek ve tüzel kişilere aşağıda yazılı idarî yaptırımlar uygulanır:

……..

ı) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından uygunluk belgesi almadan enfiye, çiğneme, nargile tütünü veya yaprak sigara kâğıdı ya da makaron ile sigara filtresi üretenler ile satan veya satışa arz edenlere, beşbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

……."

Aynı maddenin dokuzuncu fıkrası ve devamı şöyledir:

"Beşinci fıkranın (f), (g), (ı), (j) ve (o) bentlerinde yazılı fiiller hakkında idarî yaptırım uygulamaya ve bu fiillerin konusunu oluşturan her türlü eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi kararını vermeye mahalli mülkî amirler, diğer bentlerde yazılı fiiller hakkında idarî para cezası vermeye Kurum yetkilidir. Mahalli mülkî amirlerce uygulanan idarî yaptırımlar onbeş gün içinde Kuruma iletilir.

Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren on beş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.

İdarî yaptırımlara ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır.

……."

8. 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdari yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır."

9. Kanun'unikinci kısmında yer alan 32. ila 43. maddelerinde, Türk Ceza Kanunu kapsamı dışında kalan çeşitli kabahatler sayılarak, bu eylemlere yaptırımlar öngörülmüştür.

10. Anılan Kanun'un 2. maddesinde, kabahat deyiminden, kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı; 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para

cezası ve idari tedbirlerden ibaret bulunduğu; idari tedbirlerin de mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu belirtilmiştir.

11. 5326 sayılı Kanun'un 06/12/2006 tarihli ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır";

12. Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrası ise şöyledir:

"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararınakarşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 18/04/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in,4207 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın çözümünde adli yargının, 4733 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın çözümündeidari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın, 4207 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın çözümünde adli yargının, 4733 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin on altıncı fıkrası ile 4733 sayılı Kanun'un 8. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca verilenidari para cezasınıniptali istemiyle açılmıştır.

16. Olayda, davanın,4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin on altıncı fıkrası ve 4733sayılı Kanun'un 8. maddesinin beşinci fıkrasının (ı) bendi uyarınca verilen idari para cezasının iptaline ilişkin olarak açıldığı, 4733 sayılı Kanun'un 8. maddesinin onuncu fıkrasında bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulacağının, bu Kanun'da hüküm bulunmayan hallerde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanacağının düzenlendiği, bu durumda 4733 sayılı Kanun'dabu Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı kanun yoluna ilişkin düzenlemenin yer aldığı, 4207 sayılı Kanun'da isebu Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı kanun yoluna ilişkin birdüzenlemeninbulunmadığı anlaşılmıştır.

17. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre, Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

18. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

19. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemeningörevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

20. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

21. İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının5326 sayılı Kanun'un 16. maddesindebelirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4207 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, 4733 sayılı Kanun'da bu Kanun uyarınca verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabileceğinin düzenlenmiş olup, itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterildiği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, anılan Kanun'un 3. ve 27. maddeleriuyarınca4733 sayılı Kanun

uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin,4207 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 8. İdare Mahkemesince4207 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan dava yönünden yapılan başvurunun kabulü ile, İstanbul 9. Sulh Ceza Hâkimliğinin 12/02/2021 tarihli ve D. İş. 2021/179 sayılı görevsizlik kararının 4207 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle yapılan başvuru yönünden verilen kısmının kaldırılması, İstanbul 8. İdare Mahkemesince 4733 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan dava yönünden yapılan başvurunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 4207 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 8. İdare Mahkemesince bu konuda yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, İstanbul 9. Sulh Ceza Hâkimliğinin 12/02/2021 tarihli ve D.İş. 2021/179 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ 4207 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle yapılan başvuru yönünden verilen kısmınınKALDIRILMASINA,

C. 4733 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

D. İstanbul 8. İdare Mahkemesinin 16/12/2021 tarihli ve E.2021/552 sayılı BAŞVURUSUNUNbu konu yönünden yapılankısmının REDDİNE,

18/04/2022 tarihindeOY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN